

Transporta nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšanas birojs

Brīvības iela 58, Rīga, LV-1011, tālr. 67288140, mob. tālr. 26520082, fakss 67283339, e-pasts taiib@taiib.gov.lv, www.taiib.gov.lv

APSTIPRINU
Transporta nelaimes gadījumu un
incidentu izmeklēšanas biroja
direktors I.A.Gaveika

Rīgā, 2020. gada 29. jūnijā

Transporta nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšanas birojs

Publiskais pārskats

2019. gads

1. Pamatinformācija

1.1. Transporta nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšanas biroja (turpmāk arī – Birojs) statuss

Birojs ir satiksmes ministra pārraudzībā esoša tiešās pārvaldes iestāde, kas tika izveidots uz Aviācijas nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšanas biroja bāzes saskaņā ar 2006.gada 12.decembra Ministru kabineta rīkojumu Nr.953 „Par smagu dzelzceļa avāriju izmeklēšanas institūciju” izveidi. Aviācijas nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšanas birojam pievienoja smagu dzelzceļa avāriju izmeklēšanas funkciju, kuru tas sāka pildīt ar 2007.gada 1.aprīli, kā rezultātā tika mainīts nosaukums „Aviācijas nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšanas birojs” uz „Transporta nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšanas birojs”. No 2011.gada 1.jūnija saskaņā ar Jūrlietu pārvaldes un jūras drošības likumu Birojs veic jūras negadījumu un incidentu izmeklēšanu.

Biroja darbības mērķis ir valsts pārvaldes funkcijas īstenošana aviācijas nelaimes gadījumu un incidentu, dzelzceļa satiksmes negadījumu un jūras negadījumu un incidentu izmeklēšanas jomā.

Biroja darbību nosaka Ministru kabineta 2005.gada 20.decembra noteikumi Nr. 973 „Transporta nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšanas biroja nolikums”.

Biroja izmeklētāji savu darbu veic, ievērojot starptautiskos normatīvos aktus un nacionālos normatīvos aktus, kas regulē civilās aviācijas nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšanu, dzelzceļa satiksmes negadījumu izmeklēšanu un jūras negadījumu izmeklēšanu.

Saskaņā ar Likuma par budžetu un finanšu vadību Pārejas noteikumu 46. punktu Birojs no 2010.gada 1.janvāra ir no valsts budžeta nefinansēta iestāde. Birojs finansējumu saņem normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā no ieņēmumiem par aeronavigācijas pakalpojumiem, no

dzelzceļa infrastruktūras finansējuma un no VAS „Latvijas Jūras administrācija” līdzekļiem, kuri saskaņā ar Ministru kabineta noteiktajiem izcenojumiem gūti par valsts pārvaldes uzdevumu ietvaros sniegtajiem maksas pakalpojumiem.

1.2 Biroja darbības virzieni

Saskaņā ar likumu „Par aviāciju” un Ministru kabineta 2011.gada 31.maija noteikumiem Nr.423 „Civilās aviācijas nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšanas kārtība” Birojs:

- izmeklē civilās aviācijas nelaimes gadījumus, nopietnus incidentus un, ja tas nepieciešams lidojumu drošības uzlabošanai, arī incidentus;
- izstrādā rekomendācijas civilās aviācijas nelaimes gadījumu un incidentu cēloņu novēršanai turpmākajā civilās aviācijas darbībā;
- ziņo Satiksmes ministrijai par Latvijas Republikas teritorijā un citās valstīs notikušajiem civilās aviācijas nelaimes gadījumiem un incidentiem;
- ziņo ieinteresēto valstu civilās aviācijas institūcijām, personām un Starptautiskās civilās aviācijas organizācijai par Latvijas Republikas teritorijā notikušajiem civilās aviācijas nelaimes gadījumiem un incidentiem.

Birojs analizē nelaimes gadījumu un incidentu cēloņus, kā arī sistematizē un uzglabā informāciju par visiem civilās aviācijas nelaimes gadījumiem un incidentiem, kuros iesaistīti Latvijas Republikas Civilo gaisa kuģu reģistrā reģistrētie gaisa kuģi.

Saskaņā ar Dzelzceļa likumu, 2010.gada 26.oktobra Ministru kabineta noteikumiem Nr.999 „Dzelzceļa satiksmes negadījumu klasifikācijas, izmeklēšanas un uzskaites kārtība” Birojs:

- organizē, veic un kontrolē smagu dzelzceļa avāriju un nopietnu negadījumu, pēc kuriem dzelzceļa ritošais sastāvs ir svītrojams no inventāra parka, izmeklēšanas darbības;
- izstrādā ieteikumus līdzīgu smagu dzelzceļa avāriju un nopietnu negadījumu novēršanai nākotnē;
- ziņo Satiksmes ministrijai par Latvijas Republikas teritorijā notikušajām smagajām dzelzceļa avārijām un nopietniem negadījumiem;
- par avārijas izmeklēšanas gaitu regulāri informē Valsts dzelzceļa tehnisko inspekciju, dzelzceļa satiksmes negadījumā iesaistīto dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāju, pārvadātāju, cietušos un to radniekus, bojātās mantas īpašniekus, ražotājus, attiecīgos avārijas dienestus, personāla un lietotāju pārstāvjus.

Birojs analizē dzelzceļa satiksmes negadījumu cēloņus, kā arī sistematizē un uzglabā informāciju par visiem Biroja izmeklētajiem smagajām dzelzceļa satiksmes negadījumiem.

Saskaņā ar Jūrlietu pārvaldes un jūras drošības likumu un Ministru kabineta 2011.gada 12.jūlija noteikumiem Nr.561 „Jūras negadījumu un jūras incidentu izmeklēšanas kārtība” Birojs:

- veic jūras negadījumu un jūras incidentu izmeklēšanu kuģošanas drošības jomā;
- izstrādā drošības rekomendācijas līdzīgu jūras negadījumu novēršanai nākotnē;
- lai novērstu līdzīgus jūras negadījumus un incidentus, papildus izmeklēšanai Birojs var veikt arī ar kuģošanas drošību saistītu datu vākšanu un teorētisku analīzi.

2. Biroja finanšu resursi un darbības rezultāti

Saskaņā ar likuma „Par aviāciju” 5.panta ceturto daļu Birojs aviācijas nelaimes gadījumu

un incidentu izmeklēšanas jomā tiek finansēts no ieņēmumu daļas par aeronavigācijas pakalpojumiem Rīgas lidojumu informācijas rajonā, kā arī saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem par aeronavigācijas pakalpojumu maksas sadales kārtību. Saskaņā ar Dzelzceļa likuma 33.¹ panta piekto daļu Birojs dzelzceļa satiksmes negadījumu izmeklēšanas jomā tiek finansēts no dzelzceļa infrastruktūras finansējuma. Saskaņā ar Jūrlietu pārvaldes un jūras drošības likuma 8.¹ panta otro daļu Biroju jūras negadījumu un jūras incidentu izmeklēšanas jomā finansē no Latvijas Jūras administrācijas līdzekļiem, kuri saskaņā ar Ministru kabineta noteiktajiem izcenojumiem gūti par valsts pārvaldes uzdevumu ietvaros sniegtajiem maksas pakalpojumiem, un citiem pašu ieņēmumiem.

Ar Ministru kabineta 2018.gada 10.oktobra rīkojumu Nr.499 „Par Transporta nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšanas biroja 2019.gada budžeta apstiprināšanu” sākotnēji tika apstiprināti Biroja budžeta ieņēmumi 475 337 *euro* un izdevumi 475 337 *euro* apmērā. 2019.gada 9.aprīlī, veicot grozījumus un 2018.gada budžeta atlikumu ieskaitot 2019.gada budžetā, tika apstiprināti Biroja budžeta ieņēmumi 475 337 *euro* un izdevumi 632 869 *euro* apmērā.

Pamatojoties uz Likuma par budžetu un finanšu vadību 6.¹ panta piekto daļu, Biroja budžeta izdevumu daļa tika palielināta par maksas pakalpojumu un citu pašu ieņēmumu atlikumu uz 2019. gada 1. janvāri 157 532 *euro* apmērā.

Biroja darbības nodrošināšanai 2019.gadā tika izlietoti 467 842 *euro*, no tiem atlīdzībai 361 648 *euro*, precēm un pakalpojumiem 106 194 *euro*.

Finansējums un tā izlietojums 2019. gadā:

Nr.p.k.	Finanšu līdzekļi	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts ar rīkojumu	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	475 337	475 337	475 337
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	475 337	475 337	475 337
2.	Izdevumi (kopā)	479 266	632 869	467 842
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	470 452	611 403	467 842
2.1.1.	kārtējie izdevumi	470 452	611 403	467 842
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	8 814	21 466	0

Birojs 2019. gadā aviācijas jomā ir pabeidzis viena civilās aviācijas nelaimes gadījuma izmeklēšanu un divu nopietnu incidentu izmeklēšanu:

1. civilās aviācijas nelaimes gadījums, kas notika ar gaisa kuģi Bucker BU 133C Jungmeister, reģistrācijas Nr. SE-AJA, 2018. gada 8. jūlijā Bauskas novadā;
2. nopietns civilās aviācijas incidents, kas notika 2018. gada 21. jūnijā Starptautiskajā lidostā „Rīga” ar gaisa kuģi Bombardier CS300, reģ.Nr.YL-CSC;
3. nopietns civilās aviācijas incidents, kas notika 2018. gada 5. jūlijā „Spilves lidlaukā ar gaisa kuģi Piper PA-28-140.

Birojs 2019. gadā aviācijas jomā uzsāka sešu civilās aviācijas nopietnu incidentu izmeklēšanu:

1. civilās aviācijas nopietns incidents, kas notika 2019. gada 7. janvārī Somijas pilsētā Savonlinnā un kurā iesaistīts Latvijā reģistrēts civilās aviācijas gaisa kuģis „SAAB 340B”, Reģ. Nr.YL-RAF;
2. civilās aviācijas nopietns incidents, kas notika 2019. gada 13. februārī Rīgas lidojuma informācijas rajonā un kurā iesaistīti civilās aviācijas gaisa kuģis un militārie gaisa kuģi manevra „Alpha Scramble” izpildes laikā;
3. civilās aviācijas nopietns incidents, kas notika 2018.gada 9.oktobrī Trolhetenas/Vahersborg lidostā Zviedrijā ar RAF-AVIA gaisa kuģi, Reģ. Nr.YL-RAI ATR-72-202;
4. civilās aviācijas nopietns incidents, kas notika 2019. gada 26. aprīlī ar Aeroflot gaisa kuģi SU-95, reisa Nr. AFL2101, kas lidoja uz Maskavu un atgriezās Rīgā;
5. civilās aviācijas nopietns incidents, kas notika 2019. gada 20. jūlijā Limbažu lidlaukā ar gaisa kuģi Cessna-TR182, reģ.Nr.YL-LAT;
6. civilās aviācijas nopietns incidents, kas notika 2019.gada 22.jūlijā Stanstedas lidostā Lielbritānijā ar gaisa kuģi Airbus A321-231, reģ.Nr.YL-LCQ.

2019. gadā Dzelzceļa nodaļa veica viena nopietna dzelzceļa satiksmes negadījuma izmeklēšanu. Nelaiemes gadījums ar cilvēku ritošā sastāva kustības laikā notika 2019. gada 8. februārī uz Rīgas dzelzceļa tilta pāri Daugavai. Izmeklēšanas gaitā tika izstrādāti trīs drošības ieteikumi, kuri ietver šādas jomas – tilta apgaismojums, darba instrukcijas, darbinieku darba apģērbs.

Papildus tam dzelzceļa nodaļa veica septiņas sākotnējās dzelzceļa satiksmes negadījumu izvērtēšanas:

1. elektrovilciens notrieca gājēju, kurš tika nāvīgi traumēts posmā Zasulauks – Priedaine, pie pieturas punkta Zolitūde 2019. gada 24. janvārī;
2. četru krautu pusvagonu nobraukšana no sliedēm Rīga Krasta stacijas pievedceļa 2019. gada 31. janvārī;
3. dīzeļvilciens notrieca gājēju, kurš tika nāvīgi traumēts posmā Sigulda-Līgatne, (54 km, 5 pk) 2019. gada 6. jūnijā;
4. kravas vilciens notrieca gājēju, kurš tika nāvīgi traumēts posmā Ogre – Lielvārde, p/p Pārogre uz gājēju pārejas (37 km, 10 pk) 2019. gada 1. jūlijā;
5. vagona sadursme ar strupceļa prizmu, kā rezultātā no sliedēm nobrauca vagona viens ratiņš Krievu salas stacijā 2019. gada 16. augustā;
6. krauta vagona (krava – amonija nitrāta minerālmēsli, avārijas kartīte Nr.501, ANO 2067) nobraukšana no sliedēm ar pirmo ratiņu uz pārmijas Iecavas stacijā 2019. gada 30. oktobrī;
7. elektrovilciens notrieca gājēju, kurš tika nāvīgi traumēts posmā Torņakalns – Olaine (7 km, 7 pk) 2019. gada 11. novembrī.

2019. gadā Birojs saņēma 14 ziņojumus par jūras negadījumiem Latvijas Republikas jurisdikcijas ūdeņos uz kuģiem zem Latvijas Republikas karoga vai nelaiemes gadījumiem, kur cieta Latvijas Republikas pilsoņi. No tiem 13 bija negadījumi ar tirdzniecības kuģiem, 1 negadījums ar zvejas kuģi, kā arī viens negadījums ar atpūtas kuģi (buru jahta). Visos gadījumos notika negadījumu sākotnēja izmeklēšana/izvērtēšana, t.i., visu pieejamo datu vākšana un analīze un sadarbība ar birojiem Maršalu salu, Holandē, Grieķijā, Lietuvā, Portugālē, Igaunijā, kā arī

sadarbība ar Latvijas Valsts policiju, Krasta apsardzes dienestu, Valsts robežsardzi, kuģu ISM kompānijām Latvijā un ārvalstīs (atkarībā no kuģu karoga). Seši no šiem gadījumiem bija ar letālu iznākumu.

No Eiropas Savienības jūras drošības informācijas sistēmā SafeSeaNet tika saņemti 88 ziņojumi par negadījumiem. Katrs no šiem ziņojumiem tika analizēts pēc sekojošiem kritērijiem: Latvijas Republikas iespējamā iesaistīšanās izmeklēšanā būtiski ieinteresētas valsts statusā, kā arī negadījumā iesaistīto kuģu vizīšu vēsture un plāni ierasties Latvijas Republikas ostās.

3. Biroja personāls

2019. gadā Birojā bija desmit amatu vietas: deviņas ierēdņa vietas un viena darbinieka amata vieta. Biroja darbinieku vidējais vecums pārskata gadā bija 54 gadi. Birojā strādā 8 vīrieši un 2 sievietes.

Biroja darbinieku sadalījumu pa vecuma grupām 2019.gadā

Vecums (no - līdz)	Skaits
36-50	4
51 un vairāk	6

Visiem Biroja darbiniekiem bija augstākā izglītība. Septiņiem biroja darbiniekiem bija augstākā tehniskā izglītība aviācijas, dzelzceļa un jūrniecības jomā un trijiem darbiniekiem – augstākā izglītība sociālās zinātnēs.

Biroja personāla apmācība un kvalifikācijas paaugstināšana 2019.gadā

STRUKTŪRVĪ ENĪBA	KURSI	MĀCĪBU VIETA	SKAITS
<i>ANGIIN*</i> <i>izmeklētāji</i>	Aviācijas nelaimes gadījumu izmeklēšanas kursi	Ļubļana, Slovēnija	1
<i>DzAIN**</i> <i>izmeklētāji</i>	Dzelzceļa avāriju izmeklēšanas kursi	Krenfildas Universitāte, Lielbritānija	2
<i>JNIN***</i> <i>izmeklētāji</i>	Jūras negadījumu izmeklēšanas kursi	Ņūdžersija, ASV	1

* - *ANGIIN* – Aviācijas nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšanas nodaļa,

** - *DzAIN* – Dzelzceļa avāriju izmeklēšanas nodaļa

****JNIN* – Jūras negadījumu izmeklēšanas nodaļa

4. Komunikācija ar sabiedrību

Birojs savā interneta mājaslapā ievieto nobeiguma ziņojumus par aviācijas nelaimes gadījumu un nopietnu incidentu izmeklēšanu, nobeiguma pārskatus par izmeklētajiem dzelzceļa

satiksmes negadījumiem, izmeklēšanas ziņojumus par izmeklētajiem jūras negadījumiem un incidentiem, publiskos pārskatus, kā arī informāciju par Biroja budžeta izlietojumu, nodarbināto skaitu un darba samaksu. Caur Biroja interneta mājaslapu ikviena persona var uzdot jautājumus, uz kuriem tiek sniegtas atbildes.

5. Plāni nākamajam gadam

2020. gadam Aviācijas nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšanas nodaļā tiek izvirzīti šādi mērķi:

- uzlabot biroja darbības kapacitāti komerciālu gaisa kuģu nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšanas jomā sakarā ar Eiropas drošuma izmeklēšanas iestāžu Tīkla (ENCASIA) savstarpējās palīdzības sistēmu (EMSS) veicot papildinājumus un uzlabojumus nacionālajā drošības izmeklēšanas vadības plānā (NIMP);
- izskatīt vajadzības un ja nepieciešams turpināt mazā aviācijas angāra aprīkošanu ar darba iekārtām un speciālo tehniku vai instrumentiem;
- turpināt komunikāciju par sadarbības uzlabošanu un tās praktisko ieviešanu ar visām nelaimes gadījuma vietā iesaistītajām organizācijām saskaņā ar NIMP (National Investigation Management Plan), pirmkārt, ar tiesībsargājošajām institūcijām, VUGD un ARCC;
- turpināt darbu Eiropas civilās aviācijas drošuma izmeklēšanas iestāžu Tīkla darba grupās, izskatīt Tīkla darba grupu darba rezultātus, sniegt priekšlikumus un ieviest darba grupu izstrādātās procedūras nodaļas darbā;
- izvērtēt drošuma rekomendāciju adresātu atbildes par veiktajiem pasākumiem Biroja izstrādāto drošuma rekomendāciju ieviešanā, kas īstenoti saskaņā ar Eiropas Parlamentu un Padomi 2010. gada 20. oktobra regulas Nr.996/2010 „Par nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšanu civilajā aviācijā” prasībām, kā arī veikt ieviesto pasākumu reģistrāciju SRIS;
- veikt ECCAIRS programmatūras atjaunināšanu saskaņā ar programmatūras izstrādātāju veiktajiem labojumiem, lai saņemtu ziņojumus par atgadījumiem tiešsaistē no CAA datu servera, administrēt ECCAIRS un veikt nelaimes gadījumu un nopietnu incidentu kodēšanu un iekļaut Biroja datu bāzē E5F failu formātā;
- administrēt programmatūru SRIS ņemot vērā ENCASIA darba grupas izstrādātos atjaunojumus un drošuma rekomendāciju ievadīšanu SRIS datu bāzē;
- nosūtīt izmeklētājus apmācībai speciālos kursus par izmeklēšanas metodiku, gaisa kuģu aprīkojumu un sistēmām, kā arī paredzēt biroja budžetā tam nepieciešamo finansējumu.
- veikt esošā personālā aizsardzības līdzekļu komplekta auditēšanu, lai pilnībā nodrošinātu tā atbilstību ICAO apkārtraksta Nr. 315 “Apdraudējums aviācijas negadījumu vietās”, aizsarglīdzekļu atbilstību Eiropas standartiem EN izmeklētāju aizsardzībai no visu veidu apdraudējumiem aviācijas nelaimes gadījuma vietā;
- veikt pasākumus un iniciēt izmaiņas nacionālajos normatīvajos aktos, lai nodrošinātu nodaļas izmeklētāju vakcināciju un rehabilitāciju atbilstoši apkārtraksta Nr. 315 “Apdraudējums aviācijas negadījumu vietās”;

Lai nodrošinātu personāla drošību, veikt pasākumus izmeklētāju apmācībai darbam bīstamā vidē notikuma vietā, organizējot apmācības un praktiskās nodarbības aizsardzības līdzekļu izmantošanā un apdraudējumu likvidēšanā.

Dzelzceļa negadījumu izmeklēšanas nodaļa 2020. gadam izvirza šādus mērķus:

- turpināt pildīt dzelzceļa avāriju izmeklēšanas funkcijas saskaņā ar spēkā esošas Latvijas kvalitatīvi izmeklēt dzelzceļa satiksmes negadījumus;
- sistemātiski iepazīties ar saņemto informāciju par dzelzceļa negadījumiem, lai pieņemtu lēmumu par izmeklēšanas uzsākšanu;
- iepazīties, sniegt priekšlikumus un apkopot informāciju par Valsts dzelzceļa inspekciju un dzelzceļu nozares uzņēmumu veiktajiem izmeklēšanas pārskatiem;
- piedalīties ES dalībvalstu dzelzceļa izmeklēšanas iestāžu tīkla savstarpējās novērtēšanas programmā;
- piedalīties darba grupās par dzelzceļa sektora normatīvo aktu grozījumiem un izstrādi;
- aktualizēt vienoto rokasgrāmatu dzelzceļa satiksmes negadījumu izmeklētājiem atbilstoši grozījumiem normatīvajos aktos;
- piemeklēt un iegādāties nepieciešamo papildaprīkojumu (speciālie šabloni u.c.), kas nepieciešams dzelzceļa satiksmes negadījuma ātrākai rekonstrukcijai un analīzei;
- paaugstināt izmeklētāju kvalifikāciju, apmeklējot Eiropas Dzelzceļa Aģentūras un citu organizāciju rīkotos kursus par jaunām dzelzceļa negadījumu izmeklēšanas metodēm un izmeklētāju profesionālo iemaņu uzlabošanu;
- turpināt izmeklētāju apmācību pēc apstiprinātas nodaļas izmeklētāju apmācības un izmeklēšanas paņēmieni attīstības programmas;
- piedalīties infrastruktūras pārvaldītājā rīkotajās mācībās par seku likvidēšanas pasākumiem dzelzceļa avārijas gadījumā;
- organizēt izmeklētāju apmācību par jaunā tipa elektrovilcienu konstrukciju un drošības sistēmu darbību (iepirkšanas gadījumā).

Jūras negadījumu izmeklēšanas nodaļas mērķi 2020.gadam:

- Saņemt un apkopot no iesaistītajām iestādēm un uzņēmumiem atskaites par izmeklēto negadījumu avāriju drošības rekomendāciju ieviešanu (saskaņā ar Direktīvas EK 18/2009/ prasībām);
- turpināt darbu pie Starpresoru vienošanās projektu saskaņošanas par sadarbību ar visām nelaimes gadījuma vietā iesaistītajām organizācijām, kā arī ar tiesībsargājošajām institūcijām;
- veikt izmeklētāju apmācību speciālosursos.